

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Observări.

Darea de seamă a domnului deputat român, Dr. Iuliu Maniu, făcută în fața alegătorilor săi, în impunătoarea adunare din Vințul-de-Jos, a fost apreciată de aproape toate ziarele mari maghiare din capitală. Fiecare din ele și-a făcut observările, mai mult ori mai puțin obiective, asupra celor spuse de dl. Maniu, criticând toate acelea ce din punct de vedere „patriotic” au crezut că e necesar să fie criticate. Două din observările făcute din partea presei maghiare ni le-am notat bine, și ne credem datori să ne ocupăm și noi cu ele.

Una din ziarele maghiare zicea cam așa: Să poftescă numai dnul Maniu și tovarășii săi de luptă și să promită cât de mult și cât de multe, pentru că cu cât mai mult vor promite, cu atât mai puțin vor putea împlini din promisiunile făcute alegătorilor, ai căror ochi apoi mai curând ori mai târziu se vor deschide, și văzându-se păcăliți din partea deputaților naționaliști, le vor întoarce acestora spatele și chestia națională vine iarăși îngropată pe multă vreme.

Ceealaltă gazetă maghiară spunea apoi, că frumos și corect a vorbit deputatul naționalist român Dr. Iuliu Maniu la Vinț, numai o singură greșală, mare și de neiertat a făcut, aceea, că prea de multeori și prea cu apăsare a accentuat drepturile „națiunii române”, care poate că există în România, nu însă în Ungaria, unde există o singură națiune, unitară și individuală: *națiunea maghiară*.

E adevărat, că nimica nu poate să știrbească vaza, să nimicească popularitatea, să sgudue încrederea în sinul alegătorilor atât de bine, ca promisiunile neîmplinite, însă făcute din partea deputaților. Dar deputații nostri nici n-au promis,

nici în trecut, și nu vor promite nici în viitor, lucruri imposibile și de nerealisat, poporului, care i-a onorat și-i va onora cu încrederea. Deputații nostri n-au promis că vor șterge dări, că vor împărți moșii și păduri, că vor face, ca limba de comandă să fie în armata comună și limba română, ci au promis numai, că vor apăra cu demnitate și cu argumente tari și logice drepturile poporului, și de promisiunea aceasta s-au ținut. Cei cu promisiunile neîmplinite sunt deci de căutat în altă tabără, în partidele din coaliție; și gazeta maghiară, care făcuse observarea aceasta, a vorbit *pro domo*, din experiența pe care au făcut-o alegătorii maghiari cu deputații lor. *Acestia* au promis și n-au împlinit ce au promis, fiindcă promisiunile lor erau nerealizabile din capul locului.

Ce se atinge de observarea ceealaltă, făcută de altă gazetă maghiară, trebuie să notăm, că noi Românii din regatul ungar, am recunoscut și recunoaștem, că există o națiune politică ungară în statul acesta, căreia îi aparțin, nu numai Maghiarii, ci și celelalte popoare, toate, nemaghiare din patrie. Popoarele acestea însă, fiind corpuri de sine stătătoare, cu origine proprie, cu trecut propriu, cu limbă proprie, cu viață proprie națională, e de sine înțeles, că fiecare din ele are dreptul de a se considera pe sine, și a pretinde, ca și alții să-l considere, de *naționalitate*, cum sunt de fapt numite în legile mai nouă ale patriei, ori de *națiune*, cum a numit deputatul Dr. Maniu poporul român.

Intrebarea e, că dintre aceste două expresiuni, care e cea corectă?

Legile vechi ale patriei ne-au numit *națiune* (az oláh natio), și la rangul de naționalitate ne-a degradat abia *Deák Ferencz*, care dându-ne numirea aceasta, a voit să stabilească numai aceea, că noi, popoarele nemaghiare, suntem niște

națiuni mai mici și mai inferioare națiunii maghiare.

În sens strict însă, *naționalitate* și *națiune* e totuna. Pentru că ce e *națiune*? Canonicul Dr. Frind, învățatul profesor dela universitatea din Praga, îi face următoarea definiție:

„O sumă oarecare de familii și de indivizi de o anumită origine comună, cu facultăți proprii corporale și spirituale, și cu o limbă comună, ca limbă maternă, e *națiune*”. Iar *naționalitatea*, după același învățat, e particularitatea poporului, manifestată în originea comună și în limba comună. Noțiunile *națiune* și *naționalitate* se acoperă deci, și noi, Românii, nu suntem cu nimic mai mult decât ce suntem, dacă ne numim *națiune*, dar nici mai puțin, dacă suntem numiți numai *naționalitate*. Corectă e însă expresiunea primă, pentru că și învățatul S. J. *Cathrein* ne spune în privința aceasta următoarele:

„Sub *naționalitate* e de înțeles întreaga particularitate pe care o are, cu privire la corp și spirit, o mulțime mai mare de oameni, în urma originii comune și a dezvoltării istorice, și care deosebește mulțimea aceasta de celelalte. Indivizii, cari aparțin aceleiași naționalități, formează o *națiune*!”

Așadară, noi Românii din regatul ungar, cu origine comună, cu limbă comună, formăm de fapt o națiune, și domnul deputat Dr. Iuliu Maniu a fost numai corect, când a folosit cuvintele „*națiune română*”, în darea sa de seamă dela Vinț.

Organizarea Croaților. În zilele trecute și-a ținut în Zagreb partidul numit „de drept” marele congres, la care au luat parte numeroși delegați din provincie și din Zagreb. Ca oaspe a azistat între alții și deputatul Dr. Hribar, primar în Laibach, care a lăudat ținuta deamănă a deputaților Croați și a asigurat poporul croat despre sentimentele de simpatie și

frăție ce le nutresc Slavonii pentru el. La finea conferenței prime deputatul Zagorac a prezentat un proiect de rezoluție, care a fost primit cu entuziaste aclamări.

În acest proiect se zice cam următoarele: Partidul croat „de drept” a stat pe baza programului din 1894, a cărui scop este eliberarea, cu arme constituționale, a Croației din actuala stare de tranșă și realizarea unității, independenței și libertății Croației în cadrele monarhiei de azi și sub domnia unui rege, ales liber de ei, din casa de Habsburg. Se cere apoi în acel proiect ca tinerii Croați să nu servească decât în regimente croate și pe teritoriu croat, să se înființeze o școală de cadeți pentru armata națională croată. În regimente croate să fie numai ofițeri croați. — În felul acesta pare a fi departe o împăcare între Maghiari și Croați.

Biserica ortodoxă în România.

(Fine).

Sfântul sinod se întrunește de două ori pe an, primăvara și toamna, și e prezidat de metropolitul Ungro-Vlahiei, care este și Primat al României, iar în lipsa acestuia ședințele le conduce metropolitul Moldovei și al Sucevei.

Alegerea metropoliților și episcopilor se face în România de cătră un colegiu electoral, din care fac parte: metropoliții, episcopii, arhierii titulari, deputații și senatorii, afară de cei neortodoci.

Metropoliții se aleg dintre episcopi, iar episcopii dintre arhierii titulari. Ce să poată fi aleși trebuie să aibă 40 de ani împliniți, și să poseadă diploma de licență ori de doctor în teologie. Alegerea se face prin votare secretă și se cere întrunirea majorității absolute a voturilor date.

Pentru postul vacant de arhierie titular designează sfântul sinod, prin alegere, trei membrii din clerul monahal, demni de aceasta însărcinare, iar ministrul de culte și instrucțiune publică numește pe unul dintre ei arhierie titular.

Sistemizarea arhieriei s'a făcut, pentru sfântul sinod să aibă numărul necesar de membri. După canoane adecă tre-

FOIȘOARĂ.

Mănăstirea dela Sendomir.

Traducește, după Grillparzer.
(Urmare).

„În tăcere luă Starschensky dejunul și în tăcere eși el din castel. Bătrânul administrator, care-i eșise înainte, mergând așa lângă el, nu cuteză nici cu o vorbă să întrerupă tăcerea și căută numai răspuns în trăsurile derăpănite ale stăpânului său asupra întrebărilor sale reținute și îndoelnice. Contele nu numai că-și da silința să nu gândească la cele petrecute în ziua premergătoare, dar intradevăr nici nu gândea nimic. Căci precum struțul urmărit își ascunde capul său în nisip și crede, că dacă nu vede pericolul nici nu există, tot așa se întâmplă și cu omul. Fără voie își închide ochii înaintea unui lucru inevitabil și fiecare suflet își are secretele sale, pe cari le ascunde bucuros.

„Câteva zile după întâmplarea aceea a voit să între Starschensky în odaia soției sale. I-se spuse, că e în scaldă; dar auzi vocea fetei sale în odaia apropiată și intră înlăuntru. Atunci află copila șe-

zând jos în mijlocul unei neorândueli de spăriat. Juvaerele și clenodiile Elgei zăceau împrăștiate în jurul copilei și cutiuța în care se aflau aceste, care era deschisă și răsturnată dimpreună cu fața de masă trasă de pe măsufa de tualetă din apropierea ei, arăta destul de evident cum a ajuns fetea în posesiunea acestor jucării prețioase. Starschensky se apropie de copilă, dojenind-o cu bunăvoință, luă bucată de bucată din mâna ei și încerca ca diferitele diamante să le pună iarăși la locul lor. Capacul cutiuței, probabil dublu, în urma căderii de pe masă s'a desfășurat și contele încerca să-l aducă la loc apăsând cu degetul, dar apăsând prea tare a căzut partea dinlăuntru a capacului și în locul gol dintre cele două capace se ivi un portret, pe care contele îl ținea în mâna-i tremurândă.

„Era chipul unui bărbat în costum național polon. Un presimț al unei asemănări îngrozitoare îl cuprinsese pe contele. Așadar acesta era jocul naturii cu ochii negrii și părul blond — ca la copilul lor — despre ce vorbeau atât de des. — Aceste trăsuri par'că le-a mai văzut undeva; dar când? unde? — Fiori îi străbăteau prin trupu-i. — Iar se uita la chip. Atunci

îl privi copila cu ochii ei negri de șarpe și părul blond licărea ca flacăra în jurul capului ei și amintirea aceluși văr infam din Varșovia i-se ivi în mod îngrozitor.

Oginsky! strigă el și se ținu de masă, dinții începură ai clănțani în gură.

„Un sgomot din camera din apropiere îl făcu să-și revie. Puse capacul la locul său, închise cutiuța, portretul îl vâră în sân; apoi fugi ca un ucigaș.

„În ziua aceea nu l-a mai văzut nimenea în castel. La amiazi locul său era gol. Cătră seară intră în odaia camerierei și ceru să i-se aducă copila. O luă de mână și o duse în grădină în foișorul de mușchi, care era mai aparte. Acolo îl găsi după o oră administratorul, — căre-l căuta, — răzimat pe o bancă. Copila stătea pe genunchii săi, el însuși ținea portretul în mână, privind când la portret, când la copilă, ca unul care compară, — presupunea bătrânul.

„În ziua următoare călători Starschensky, nimenea nu știa unde. Se afla în Varșovia, acolo cerceta el — prea târziu! — asupra relațiilor ce le-a avut Elga mai înainte. Află, că între ea și Oginsky, care crescuse în casa bătrânului staroste, existau de mult relații de dragoste și că

îngrijați pentru intimitatea tot mai mare ce se dezvoltaseră între ei, îl îndepărtară pe vărul fără șanze; că, întorcându-se din exil își reînoui aspirațiunile sale și că aceea sumă însemnată care i-a fost hărăzită în testamentul lui Laschek a fost în parte prețul pentru retragerea sa; că Elga numai cu greu s'a despărțit de el și că sărăcia vărului ei și bogăția contelui, precum și stăruitoarea îndemnare a nemuritorilor ei a fost cauza principală, că s'a învoit să pășească la căsătorie cu contele. Toate aceste secrete i-au fost descoperite prin unul din frații Elgei, față de care s'a arătat în timpul din urmă foarte dărnice și dela care a stors aceste mărturisiri cu bani grei, arătându-i acesta chiar și locul unde se afla ascuns Oginsky, în urma unui jurământ ce l-a făcut.

Intr'aceia în castel era mare neliniște și îngrijire. Elga însuși părea a fi cea mai liniștită dintre toți, ea atribuia purtarea stranie a soțului ei mai mult întâmplărilor din noaptea aceea, asupra căror întâmplări neștiind nimenea ceva pozitiv, spera, că cu timpul el însuși se va liniști. Cameriera aceea era încă tot în serviciul ei. (Va urma).

baesc 12 arhieriei, când e să fie judecat un episcop. Arhieriei sunt locuitorii episcopilor și ai metropoliților.

În România sunt opt eparhii, a nume, a

Ungro-Vlahiei, condusă de mitropolitul Primat, care și are reședința în București; a

Râmnicului și Noului-Severin, cu reședința în Râmnicul-Vâlcea; a

„Argeșului, cu reședința în Curtea de Argeș, a

Buzeului, cu reședința în Buzeu; a

Moldovei și Sucevei, condusă de un metropolit, a cărui reședință e în Iași; a

Romanului, cu reședința în Roman; a

Hușilor, cu reședința în Huși și a

Dundrii de jos, cu reședința în Galați.

Ca organe de supraveghere metropoliții și episcopii au protoerei (protopresbiteri) și au revizori eclesiastici, câte unul de fiecare eparhie, pe când protoereu are fiecare județ câte unul. Mai sunt apoi *defensori eclesiastici*, cari însă sunt organele de control ale ministrului de culte.

Judecata asupra membrilor clerului o croește *consistorul eparhial*, și poate fi dusă la *consistorul apelativ*, iar de aci la *sfințitul sinod*, care e forul suprem, cu rolul unei curți de casație.

Sentințele consistoriilor, au trebuință, pentru a putea fi executate, de prealabila aprobare a episcopului ori metropolitului respectiv. Acusatul poate să vină în fața consistorului cu apărător.

În România sunt, după ultima statistică bisericească, 367 parohii urbane și 3306 parohii rurale. Fiecare parohie își are biserica sa. Mai sunt apoi 223 de biserici filiale în comunele urbane și 2782 în cele rurale. Peste tot deci 6678 de biserici în întregul regat.

O parohie urbană trebuie să aibă cel puțin 400 capi de familie, iar o parohie rurală 200. Preoții cari oficiază la aceste biserici dau numărul de 4998, și anume: Parohi în comunele urbane 360, preoți supranumărari 381, diaconi 61. Parohi în comunele rurale 3209, preoți supranumărari, 987.

Fiecare parohie are, afară de preot, încă doi cântăreți, și dacă parohia e populată, încă și un preot supranumărar.

Toți preoții sunt plătiți acum din visteria statului. Preotul dela parohia urbană, dacă este licențiat, ori doctor în teologie primește 200 de lei lunar, iar preotul dela parohia rurală 80 de lei la lună, dacă are seminarul complet, și 50 lei la lună, dacă are numai seminarul inferior.

Tot la zece ani salariile cresc cu 20 %.

Mănăstiri sunt în România 20 pentru călugări și 26 de schituri. În ele se află 861 de călugări și frați. Mănăstiri de călugărițe sunt 21 și 23 de schituri. În ele se găesc adăpostite 2220 de maice și de surori. Pe lângă aceste mănăstiri și schituri întreținute de stat mai sunt apoi 23 de schituri întreținute de particulari.

Parohii sunt *numiți*, și se iau dintre absolvenții de seminarii. Sunt două seminarii de stat, în București și în Iași, și mai este un seminar particular, susținut din fundațiunea metropolitului Nifon. Și acesta e în București. Mai este apoi facultatea de teologie la universitatea din București.

În seminar se primesc, cu concurs, elevi cari au terminat 4 clase primare. Cursurile seminariilor durează 7 ani. La toate trei seminariile au funcționat în anul trecut 68 de profesori, având 752 de elevi. Absolvenții de seminarii pot fi imediat hirotoniți pentru parohii rurale, iar doritorii de a ajunge parohi la orașe trebuie să facă cursurile la facultatea teologică. Celor ce iau licența, ori doctoratul în teologie, le stă apoi deschisă calea pentru toate gradele ierarhiei bisericești.

AVIZ.

Se aduce la cunoștința celor interesați, spre știre și conformare, că, deoarece 19 August (1 Septembrie) în acest an va fi în zi de Duminecă, în institutul seminarial ar-

hidieezan ortodox român „Andreian“, înmatriculările pe anul școlar 1907/8. precum și ținerea examenelor de emendare, de primire în secțiunea pedagogică etc., ce sunt a se ținea la începutul acestui an școlar, se vor ținea, începând din 20 August (2 Septembrie) a. c. conform normelor în vigoare.

Sibiu, 11 August 1907.

Directorul.

Un institut biblic românesc.

Preotul Constantin Morariu din Pătrăuț, distr. Suceava în Bucovina, a început a publica în „Biserica Ortodoxă Română“ nrul 4 a. c., tomul al doilea din scrierea sa „Virtutea creștină“ și în introducerea la acea scriere pledând pentru înființarea unui institut biblic românesc, roagă toate foile românești să reproducă din ea următoarele:

Reproduc din cărticica mea „August Hermann Francke, omul lui Dumnezeu“, Suceava 1899, pp. 28—31, celece urmează: „In anii 1702 și 1708 se tipărise în tipografia orfelinatului lui Francke din orașul Halle a/S., Biblia lui Luther în limba nemțească, și în anul 1709 se tipărise noul testament și în limba cehească, anume pentru locuitorii de legea evanghelică din Boemia. Acum tipograful și librarul lui Francke, Elers, își făcu planul să tipărească biblia nemțească în mulțime de exemplare și să le vândă foarte ieftin. El a socotit, adevărat, că ar fi bine de cumpărat cu vre-o două sau trei mii de taleri, atâtea litere, încât să ajungă pentru culesul întregii biblie și culesul acela să nu se mai desfacă, ci când va trebui de tipărit biblia din nou, ele de loc să se poată tipări. Francke nu s'a învoit cu împlinirea acestui plan în tipografia orfelinatului, dar un prieten al lui, baronul Canstein, pe loc a primit planul lui Elers și, după multe sfaturi cu Francke s'a apucat el singur să scoată lucrul acesta la capăt, făgăduind că, dacă va isbuti și va fi să moară înaintea prietenului său, pe dânsul îl va face moștenitorul întreprinderii sale. Baronul a primit apoi o scrisoare și a trimis-o în toată lumea nemțească, cerând milostenii pentru tipărirea sfintei scripturi după planul arătat și spunând, că noul testament tipărit în felul acesta se va putea cumpăra numai cu două groșițe (cam 28 de bani), iar biblia întreagă numai cu șese groșițe (cam 84 de bani), adevărat mai cu o nimică întreagă. Cu paralele frumoase ce Canstein singur le-a dăruit pentru întreprinderea sa și cu milosteniile de bani ce i-au venit din toate părțile, el a strâns până la moartea sa, întâmplată în 19 August 1719, suma de 11.285 de taleri cu care s'a întemeiat un institut nou, anume „Institutul biblic al lui Canstein“. Institutul acela și-a cumpărat tipografia sa proprie abia în anul 1735, dar biblia, după planul lui Elers s'a tipărit cu cheltuielile sale acum în 1713 și 1722. Institutul biblic i-a mers așa de bine, încât în 1727 și 1734 el și-a zidit pe locurile institutelor lui Francke așa numita „casă dublă“, una menită pentru inspector și alta pentru păstrarea bibliilor. Mai târziu el a zidit altă casă pentru tipografia sa și în 1745 și a clădit un magazin. Până la anul 1893, Institutul biblic al lui Canstein a tipărit pe lângă alte cărți religioase și morale, șapte milioane de biblie, și după pilda lui, s'au întemeiat astfel de institute și în țara englezească, precum și în alte locuri.“

De ce reproduc aici pasagiul de mai nainte? Iată cauza: Pe șoseaua ce duce dela comuna rurală Pătrăuț, distr. Suceava din Bucovina, spre orașul Suceava, ajungi cam în o jumătate de oră la comuna de coloniști germani numită Ițcanii-vechi, ai cărei locuitori se țin de confesiunea evanghelică. În comuna aceea a răposat la 2 Decembrie st. v. 1901 fostul văcar comunal și parohian al meu, anume Vasile a lui George Pănzariu, și a treia zi m'am dus cu procesiunea dela Pătrăuț să-l înmormântez. Eșind din locuința mortului care era mai

mult un bordeiu săpat în pământ, am văzut, că primarul comunal, neamț, împreună cu mulți fruntași și mulțime de popor, îmbrăcați toți în haine de sărbătoare s'au adunat să petreacă mortul până la cimiter. Mărturisesc, că am fost așa de emoționat de această purtare creștinească, încât mi-am dat toată silința să săvârșesc ectul înmormântării cât se poate de pompos și am ținut o cuvântare la mormânt. Sfârșind înmormântarea, primarul amintit împreună cu alți fruntași au venit la mine, mi s'au recomandat pe rând și apoi pe drum am început a vorbi despre felurite lucruri. „Dvoastre trebuie să vă fie foarte greu, că nu aveți preot în comună“, zice eu către primar, iar el îmi răspunde: „Da, ni-i greu, însă în curând vom scăpa și de greutatea aceasta, căci casă parohială avem acum zidită gata și ordinariatul nostru din Viena a anunțat de mult concursul pentru ocuparea postului de păstor sufletesc la noi. Au și fost până acum vre-o câțiva preoți aici, ca să-i alegem și ni-au predicat ei, dar nu ni-au plăcut“. La aceasta eu îi replic primarului: „Domnule primar, eu nu prea înțeleg vorba d-tale, și să-mi ierți ce-ți voi spune: Eu știu că un preot învață foarte mult, iar dvoastră sunteți mai puțin învățați; deci cum puteți judeca, ori de un preot predică bine sau nu?“

„Vezi, Sfinția Ta“, îmi răspunde primarul, „și noi totuși putem judeca, fiindcă în nici o casă de ale noastre nu lipsește biblia, pe care o cetim Duminecile și sărbătorile și așa cunoaștem bine cuvântul dumnezeesc. Când auzim dar că un preot începe a ne povesti de pe amvon povești, atunci știm că acela nu-i de noi, căci noi vrem să ni-se deie în predică adevărată și curată învățătură a lui Christos.“

Dialogul, istorisit aici, l-am intercalat într-o Duminecă, după sfânta liturghie, în predica ce am ținut-o în biserica parohială din Pătrăuț, distr. Suceava, și la urmă i-am întreat pe ascultătorii mei: „Auziți, creștinilor, știți voi ce-i Sfânta Biblie sau Sfânta Scriptură? Aveți careva cartea aceasta, care pentru fie care om trebuie să fie mai scumpă decât hrana sa de toate zilele și mai prețioasă decât toate cărțile la un loc din lumea întreagă? Neprimind nici un răspuns, m'am adresat deodreptul către d. Vasile Fogoraș, care era aproape de mine, cel mai de frunte și mai cu vază membru al comunei mele parohiale și în atâtea rânduri fost primar, întrebându-l: „Ai d-ta Sfânta Biblie?“ Și acum ascultați răspunsul atât de dureros al întreatului: „Da, spune-mi Sfinția Ta, de unde s'o cumpăr?“

Nou-alesul deputat bucovinean al Camerii imperiale din Viena, dl Alexandru baron de Hurmuzachi mi-a spus o banalitate, când îmi istorisea mai deunăzi că, într-o convorbire ce-a avut-o cu contele Bellegarde, deputatul aceleiaș Camere, ales de țărănimea românească bucovineană din districtul Câmpulungului, contele s'a exprimat: „Domnule, d-voastră nu știți, ce țărani aveți. Eu cunosc toată țărănimea din Europa, și vă asigur că nici un popor n'are țărani așa deștepți ca Românii!“ Da, banale sunt aceste vorbe ale contelui, de oarece știm că, înaintea cu zeci de ani, vestitul etnograf și geograf W. Hoffmann a afirmat în opul său „Descrierea pământului“, Stuttgart, 1832—1839, p. 3074, că „din acest amestec, din care poporul român își are originea, se formează capete ce sunt clasice și ar putea fi întrebuințate ca modele pentru gemme — capete, care ascund și în lăuntru ceace vâdește exteriorul lor; căci pricepere mai ușoară, minte mai deschisă, agerime mai mare, împreună cu purtare delicată, cum vezi de multe ori la Românul cel simplu, nu afii nicăiri. Dacă poporul acesta ar fi unit și s'ar avânta până la treapta cea mai înaltă a civilizației, el ar fi vrednic să steie în fruntea culturii spirituale a omenimii. Și, pe lângă acestea, e și limba sa atât de sonoră și de bogată, încât cu deosebire s'ar potrivi pentru cel mai cult popor de pe lume.“

A, și acest popor, această țărănime atât de admirată pentru facultățile sale sufletești, cu care providența divină s'a milostivit s'o ridice mai presus de țărâni-

mea tuturor popoarelor de pe glob, pământesc, această țărănime să fie în șare a inscenă răscoale, ce pun lumea în uinire și de care inima fiecărui om de bine trebuie să sângereze de durere, numai când aude de dânsule? Nu simțеști Tu, sfântă Biserică ortodoxă-orientală românească, că a sosit timpul suprem să te achiți de datorie, de care absolut nimic și nimeni nu te mai poate dispensa? Nu simțеști că a sosit timpul suprem să răspunzi cât mai îngrabă la necesitatea, atât de urgentă, de a pune mai ales la îndemână fiilor tăi, ce zac încă în întunec și în umbra morții, singura armă a armelor pentru învingerea aceluiaș întunec și ducerea unui traiu cu adevărată vrednicie, Cartea vieții, Biblia Testamentului Nou, tipărită de un institut biblic românesc în milioane de exemplare, cu câțiva bani exemplarul său și cu totul gratuit pentru cei sărmani lipiți pământului, și de a începe în acel institut și tipărirea unei bibliotecii de cărți ieftine religioase și morale, menite pentru aceiași fii ai Tăi, băntuiți de atâtea răstriețe? Nu auzi, mai cu samă din partea acestor mici și cufundați în atâtea miserie, vaietele și țipetele așa de jalnice și sfășietoare și rugile lor atât de duioase după ajutor? Poate inima ta de mamă să mai supoarte aceste accente de extremă desnădăjduire? A, ce colosală e distanța între un popor ca cel german sau englez, la care în nici o casă nu lipsește biblia, cartea de lectură, mângăerea atâtor sbuciumați de soartă, și între poporul nostru, la care, în comune întregi, nici nu se știe cei Biblia, căci nici măcar un exemplar din ea nu se află în ele.

Marele nostru publicist răposatul G. Bariț sorie în opera sa de istorie a Transilvaniei, vol. I, p. 94: „Intru cât pentru noi ori când vorbim despre cultură și moralitate, înțelegem numai pe cea cuprinsă în cărțile sacre ale Noului Testament, fără alte interpretări sucite și răsucite. Prin urmare, ori când dăm peste persoane, de alminteri istorice, care calcă acele precepte și își bat joc de ele, apoi să ni tot producă atestate de botez, noi le numărăm între păgâni și barbari.“

Și acum să ne fie oare iertat a spera că marea și sfânta și singură salvatoarea idee, care înainte de aproape 200 de ani a început opera de mântuire obștească a popoarelor dela apus, ridicându-le în fruntea civilizației din ziua de astăzi, să ne fie iertat a spera că această mare și sfântă idee a înființării unui institut biblic românesc se va realiza și la noi?! Dumnezeule ajută-ne!

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători a „Adormirii Născătoarei de Dumnezeu“, numărul proxim al foii noastre va apărea Vineri după amiază.

Pentru fondul catedralei a incurs dela comuna Ferătel, protopresbiteratul Zarand, suma de 20 cor. Au contribuit următorii: Dumitru Grec 10 cor., Almășan Todor, Floruța Todor, Lung Moisă, Grama Ioan I. Solomon, Oprean Nicolae, Ometa Nicolae, Ometa Andronic, Manea Petru, fiecare câte 1 cor., și alții sume mai mici.

Maiestatea Sa la manevre. Se anunță din Viena, că Maiestatea Sa va pleca în 4 Septembrie la orele 9 a. m. dela Ischl direct la manevrele din Klagenfurt. În 5, 6 și 7 Septembrie va asista la manevre, iar în 8 Septembrie va sosi în Viena (Schönbrunn).

Imunitatea deputatului Vaida. Ziarele maghiare aduc știrea, că comisia de imunitate chemată să ancheteze în afacerea violării dreptului de imunitate a deputatului Dr. Vaida și-a terminat misiunea, luând interogatoriul tuturor martorilor anunțați. Cel din urmă martor a fost ascultat zilele acestea. Indată după redeschiderea sesiunii parlamentare comisiunea își va prezenta raportul și propunerea.

Proces de presă „Lucafarului“. Dl Octavian C. Tăslăuanu, redactorul „Lucafarului“ a fost citat la poliția de aici pentru a răspunde în două procese de presă intentate acestei reviste.

Peregrinaj la sf. mănăstire Hodoș-Bodrog. La sărbătoarea „Schimbării la față” au peregrinat la sf. mănăstire Hodoș-Bodrog peste 6000 credincioși. Pe teritoriul mănăstirii au fost primiți între sunetul clopotelor de păr. arhimandrit Augustin Hamsea și părintii mănăstirii. S'a săvârșit serviciu divin și procesiune cu mare solemnitate spre mângăierea credincioșilor.

Alegerea dela Beiuș. Candidatul partidului național, V. Lucaciu continuă turneul început încă în săptămâna trecută străbătând toate comunele din cercul Beiușului. Pretutindena e primit cu o însuflețire rară. Poporul e însă terorizat din partea administrațiunii și de mulțimea de jandarmi trimiși prin toate comunele românești. Aceștia căuta să oprească orice contact între popor și conducători. Deputații români Dr. T. Mihali, Dr. Aurel Novac, V. Demian și Dr. St. C. Pop au plecat la Beiuș unde vor sta pentru tot timpul campaniei electorale. În urma acestui deosebit zel al conducătorilor noștri e speranță să mai câștigăm un mandat.

Alegerea dela Careii-mari. În Careii mari a fost ales cu o mare majoritate independentul Pap Béla. Intre alegătorii populari și independenți a izbucnit în decursul alegerii ceartă și bătaie. Mulți s'au ales cu răni însemnate.

Regina României la Brașov. Zilele acestea M. Sa Regina României însoțită de o damă de onoare a făcut excursiune cu automobilul la Brașov. Pretutindeni sau făcut frumoase ovațiuni Augustei Suverane.

Starea sănătății Drului Lueger. Ziarul „Reichspost” anunță că primarul Vienei Dr. Lueger, care se află de câțiva vreme în vilegiatură la Brixen, iarș se simte mai rău. În timpul din urmă a avut astfel de dureri încât a leșinat de mai multe ori.

Amnistia țărănilor răsculați din România. Vineri în 23 August s'a decretat amnistia pentru cei implicați în răscoalele țărănești. Amnistia cuprinde pe toți aceia cari au fost condamnați sau se află în închisoare preventivă ca implicați în răscoale, instigatori sau capi de revoltă. N'au primit amnistie preoții, învățătorii, primarii, șefii de garnizoană și toți aceia cari au fost condamnați pentru omoruri comise cu prilejul răscoalelor. Această veste a produs în țărani o bucurie de nedescris. Cu strigăte de „Trăiască Regele” eșiau din închisoare.

Cununie Eugenia Cojocariu și Aurel Oancea, absolvent de teologie, anunță serbarea religioasă a cununiei lor, care va avea loc Duminecă, în 19 August (1 Sept. n.) 1907, la orele 2 p. m., în biserica gr. ort. română din Teliu. Brașov în August 1907, Teliu.

Procesul conspiratorilor contra vieții țarului. În 8 August s'a început înaintea tribunalului militar din Petersburg procesul intentat în contra a 18 persoane, printre cari 7 femei, acuzate de a fi pregătit atentatul în contra țarului, marelui duce Nicolae și contra prim-ministrului Stolypin.

O întâmplare a împărătesei Germaniei. Din Wilhelmshöhe se vestește că împărăteasa Germaniei jucându-se în zilele trecute tennis a luncat pe terenul umed de ploaie și a căzut. În urma acestei căderi și-a scrintit vâna dela piciorul stâng. Împărăteasa va trebui să păzească câțiva timp patul și astfel se abzică de călătoria intenționată la Berlin, Hannovera și Münster.

Conspirație contra regelui Portugaliei. În Lisabona a fost descoperită o conspirație contra regelui Portugaliei și contra prim-ministrului său. Cu ocazia explozării unei bombe a fost prins studentul în medicină Iose Bethenhourt. Acesta e conducătorul unei bande, care a plănuțit un atentat cu bombe contra regelui și spre scopul acesta a construit o lucrătoare în apropierea palatului regal. Afară de studentul numit a mai fost arestați încă 30 complici de ai lui, cari toți sunt membri ai partidului republican.

Congresul socialist internațional. Mercurea trecută s'a deschis în Stuttgart congresul socialist internațional. Azistă la congres o mie delegați din mai multe țări.

Adunările de control. Foaia oficială publică o ordonanță a ministrului apărării, prin care se face cunoscut, că adunările de control ale rezerviștilor din armata comună, dela hovezi și dela gloate nu se vor ținea anul acesta.

Aviz pentru părinți. Din Beiuș, primim următoarele: Din pricina manevrelor examenale de corigență și înscrierile la gimneziu și școala civilă gr. cat. de fete etc. din Beiuș se vor începe în 19 Septembrie. Direcțiunea.

Terminalul ultim pentru răscumpărarea notelor de stat și a bancnotelor vechi în florini v. a. este la cele 5 și fl. 50 v. a. 31 August a. c., la notele 5 și fl. 10 v. a. 31 August 1909, la cele 5 și fl. 100 v. a. 31 Octombrie 1910, în fine la notele 5 și fl. 1000 v. a. 31 Decembrie 1910. Cu zilele amintite notele de stat resp. bancnotele 5, 10, fl. 100 și fl. 1000 v. a. își perd valoarea. Băncile noastre și peste tot cărturarii români ar face un bun serviciu poporului țaran, dacă i-ar atrage atențiunea mai ales asupra termenului cel mai aproape de 31 August a. c. cu care încetează validitatea pieselor 5 și fl. 50 v. a. „R. E.”

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu” pentru înzestrarea fetelor sărace din privilegiul căsătoriei căpitanului c. și r. Gregoriu Iovescu (Timișoara) cu dșoara Alexandrina Cereguțiu (Liget) s'au dăruit prin miri, prin familia protopresbiterului Ioan Pinciu (Ciacova), prin socrul mare Paul Iovescu (Caransebeș), prin cumnatul Victor Tordășianu (Sibiu), prin cuscru mare și mic Daniil Cereguțiu, sen. inv. și junior comptabil etc., în total 11 cor. 40 bani.

Petrecere în Sighișoara. Tinerimea română inteligentă din Sighișoara-Cohalm și jur invită cu toată onoarea la producțiunea muzicală-teatrală, ce o va aranja Miercuri în 15/28 August (în ziua de sfântă Maria) în pavilionul „Winter” din Sighișoara. Inceputul la orele 7^{1/2} seara. Prețul de intrare: Locul I. cor. 1.60; locul II. cor. 1.20; locul III. cor. 1; parterre 80 bani. Venitul curat este destinat pentru gimnaziul din Brad. Sighișoara, la 5/18 August 1907. Comitetul aranjator.

Petrecere de vară. Tinerimea studioasă din Purcăreni și jur invită la petrecerea de vară teatrală-declamatorică care se va ținea Mercuri, în 15 August st. v. 1907 în sala hotelului din loc. Inceputul la 7 ore seara. Venitul curat este destinat pentru fondul parohial din care se susțin funcționarii parohiali. Suprasolviurile se primesc pe ori ce cale adresându-se episcopiei parohiale din Purcăreni. Aranjatorii.

PARTEA LITERARĂ.

Dreptul internațional.

Dreptul internațional, numit și dreptul popoarelor (jus gentium) nu e alta decât expunerea sistematică a raporturilor de drept în cari stau popoarele între olaltă, unul față de altul.

Sub popor înțelegem statul; prin urmare vorba e de raporturile unui stat cu alt stat, și de drepturile ce le au statele în coatingerea dintre olaltă.

Dreptul internațional nu e alta decât dreptul privat, aplicat asupra persoanelor morale, adevăz asupra popoarelor întregi, dat fiind, că fiecare popor, fiecare stat, e pentru sine o persoană morală, și ca atare are dreptul, izvorit din dreptul avitic, de a exista și de a se conserva ca persoană morală.

Dreptul acesta e de altcum prima condițiune pentru îndreptățirea de a exista toate celelalte drepturi ce le poate avea un popor, dreptul de a exista în forma în care l-a lăsat Dumnezeu, și de a-și întrebuința forțele pentru ajungerea scopurilor cari lui îi convin și lui îi sunt prielnice; pentrucă dacă ar lipsi acest drept, toate celelalte ar-fi cu totul de prisos.

Poporul fiind deci persoană morală, ca atare are drept de proprietate, drept exclusiv asupra unui anumit lucru. Aceasta proprietate a poporului nu e identică cu averea de stat, care acordă mijloacele necesare pentru ajungerea scopului de stat, nici cu averea cetățenilor, care formează averea privată a acestora, ci sub proprietatea poporului (înțelegem teritoriul statului și lucrurile afătoare pe el) întrucât ele nu aparțin persoanelor fizice, ci persoanei morale a întregului din care e compus statul.

Proprietatea aceasta a fost dată popoarelor dintru început, când s'au consti-

tuit oamenii în state; dar ea poate fi lărgită și astăzi, prin ocupațiune, adevăz prin anexarea părților de pământ neimpopulate, și prin câștigarea de drepturi maritime, precum și prin exploatarea apelor, cari nu formează proprietatea nici unui popor.

De proprietatea poporului sunt legate aceleași drepturi ca de proprietatea privată. În deosebi are dreptul fiecare popor să eschidă pe celelalte popoară din folosirea lucrurilor sale, de a opri intrarea pe teritoriul său, și de a stabili condițiunile sub cari străinul poate să le facă toate acestea.

Tot așa precum între persoanele private se leagă contracte, se pot lega convențiuni și între popoare; dar nu le leagă poporul întreg, ci numai o persoană, care reprezintă poporul și interesele poporului: domnitorul, sau reprezentantul său, ambasadorul.

Convențiile acestea sunt obligatoare pentru poporul întreg și-și perd puterea numai cu nimicirea individualității politice a poporului; în toate celelalte cazuri ele rămân în vigoare, până la expirarea termenului pentru care au fost legate.

Obiecte pentru legarea de contracte între popoare pot se fie prestațiuni trecătoare, și prestațiuni permanente. Iar dacă scopul lor este de a se cere și a se primi ajutor în contra unui inamic comun extern, modul legării de contract se numește alianță sau alianță, care poate să fie de două feluri: ofensivă, când atacă, și defensivă, când se apără.

Violare de drept în contra poporului ca persoană morală poate să vină numai din afară, din străinătate, din partea persoanelor cari nu sunt supuse asprimei legii penale a poporului ofenzat; iar obiect al violării de drept îl poate forma, atât proprietatea întregului popor, cât și proprietatea singuraticilor cetățeni, într'acăr apărare dator este să sară poporul întreg, adevăz statul.

Mijloacele de apărare în contra violărilor de felul acesta sunt: aplanarea pe cale pacifică, sau constrângerea prin forță. Se dau explicații reciproce, eventual să restituie paguba avută, și se face pace; ori dacă nu, se începe războiul și popoarele își măsură puterile.

Fiecare popor, scurtat în dreptul său, poate se declare războiul statului din partea căruia i-s'a făcut violarea de drept; însă numai poporul întreg, prin suveranul său, și prin reprezentanții săi, poate să facă lucrul acesta, căci cetățenii ca particulari, fie că formează grupări mai mici sau mai mari, nu pot să declare războiul nimănu.

Chiar și după declararea războiului, divergențele se mai pot aplană, și vărsarea de sânge se poate evita; iar dacă războiul s'a început, beligeranții sunt datori se cruțe persoana privată și averea privată din ambele părți, fiindcă războiul nu se poartă pentru dușmăni îndreptate în contra persoanelor fizice private, ci în contra statului, ca persoană morală.

Terminându-se războiul se face pace, care se leagă iarș prin contract, numit contract de pace, sau *tratat de pace*.

Cum astăzi toate popoarele lumii se îngrozesco de război și de urmările războiului, și doresc pacea din toată inima, e de datoria tuturor să contribue reciproc la crearea astorfel de stări, în cari se domnească dreptul pentru toți, iar necesitatea războiului să fie eschisă și delăturată pentru totdeauna. Aceasta ar fi mult dorita *pace eternă*. Și dorința aceasta ar fi ușor de realizat, dacă toate statele ar legă convenții între ele, de înțelesul, că orice chestie de litigiu s'au de neînțelegeri ivită între două popoare, să fie judecată cu drept executiv din partea unui tribunal de arbitru. În direcția aceasta desvoadă o activitate laudabilă *congresul de pace* ce se țin în fiecare an, și conferențele internaționale de pace, inițiate la Haga. Rezultatele mulțamitoare însă nu se prea văd, după cum ne-am putut convinge din războiul anglo-bur și din cel purtat între Rusia și Japonia.

Anunț.

Cursurile „Școlii pentru economia și industria de casă”, susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, se încep la 15 Septembrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor, conservarea pomelor și legumelor, spălătul și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc.; b) învățământ teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut.

Informațiuni se pot primi dela domnișoara Alexandrina Țeranu, Sibiu, Strada Baier nr. 1.

Comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

Cărți și reviste.

Candela, foaie bisericească-literară, Nr. 8 cuprinde: Dr. V. Gheorghiu: Vieața și activitatea s. apostol Paul. Nicolae Cotos: Regule (tractate) pe larg ale celui întru Sfinți Părintelui nostru Vasile, Arhiepiscopul Cesaarei Capadociei, după întrebări și răspunsuri. Text rusesc. Scurte comunicări. — Întrebări și cazuri pastorale: Cultivarea simțului religios la copii. Un caz de concurență pentru cimitire. Nou ordin de serviciu pentru preoții militari austriaci. E culpabilă pedeapsa corporală a unui copil în scopul educațiunii? Cronică. — Cernăuți, societatea tipografică bucovineană.

A apărut, „Luceafărul” Nr. 15 cu următorul sumar: Oct. C. Tăslăuanu: † Nicolae Ion Grigorescu. I. U. Soricu: Dor (poezie). I. Agârbiceanu: Doi bătrâni. A. Seca: Departe (poezie). Dr. Alex. Bogdan: Limba literară și limba populară. M. Cunțan: Doină (pezie). G. C. Ionescu: Boierul (novelă). I. Borcia: Ifigenia în Taurida de Goethe. Cronică: Inmormântarea lui Grigorescu. Cum cinstesc alții și cum știm noi cinsti memoria bărbaților mari ai neamului. Răspunderea celor ce scriu față de publicul cetitor. Știri. Bibliografie. Ilustrațiuni: N. Grigorescu. Casa pictorului. O dimineață de vară. Car cu merinde. Cărcimă la drum.

Revista Asociației învățătorilor și învățătoarelor din România, pe lunile Martie—Aprilie—Maiu, cu următorul sumar: Răspunsul dlui A. Lupu Antonescu (scrisoare). O lămurire: Redacția ziarului „Vulturul”. Răspunsul dlui Rădulescu-Motru (scrisoare). Răspunsul învățătorilor: G. P. Salviu. Congresul învățătorilor: N. Iorga. Învățătorii și răscoalele țărănești. Învățătorii în congresul institutorilor din Ploiești: I. Mihalache. Miscellanea: X. Y. Z. — Târgoviște, tip. „Dâmbovița”, Negoescu și Părvulescu.

Din public.†)

Mulțamită publică.

Pentru biserica gr. orient. din comuna Bărghiș, s'a colectat în lunie din urmă dela frații din America-de-nord următoarele sume: Ioan Dăteu 5 dolari, Nic. Hodărnău 2 dolari 45 cenți. St. Hodărnău, St. L. Vas, G. Dăteu, Th. Rogozan, St. Prișca, Z. Prișca, I. Aftion fiecare cate 2 dolari Zaharie Solomon 1 dol. 40 cenți, Chir. Bărbat, N. Aftion, S. Stimeriu, St. Roman, I. Oprean, S. Comșa, T. Comșa, G. Blaga, N. D. Roman, N. Stănuț, T. Șulumberchian, N. Breazu, G. Andrei, P. Șofron, G. Sărbu, I. F. Dăteu, R. Oltu, I. Popărăd, G. Prișca, O. Spătar, S. Blaga, N. Șulumberchian fiecare câte 1 dolar, Jiga Mihály, N. Toma, Par. Blaga fiecare câte 50 cenți, toți locuitori din Bărghiș, iar dela alți mulți din diferite comune ardeleni încă s'au colectat diferite sume, cari cu cele mai sus zise laolaltă, dau suma totală de 400 coroane.

Celor înșirați aici precum și tuturor celorlalți a căror nume nu s'a putut aminti din cauza numărului prea mare, li-se exprimă din partea subscrisului deosebita mulțamită, și dorința, ca bunul Dumnezeu să le dea sănătate, înzestrându-i cu îndoite puteri întru ajungerea scopului pentru care au emigrat.

Bărghiș, la 10 August 1907.

Emil Terchilă
paroh ort.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 360/1907

[246] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători dela școalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul gr. or. al Devei, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Sânt-Andreeș, salar 600 cor., cuartir și lemne.
2. Suligete, salar 600 cor., cuartir și lemne.
3. Tâmpa, salar 600 cor., cuartir, grădină și lemne.
4. Varmaga, salar 600 cor., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi de învățători să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sfânta biserică pentru cântare și cunoștința cu poporul.

Pentru anii pres'ati la alte școli cuincuenale nu se dau.

Deva, 24 Iulie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Deva, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

George Romanul
protopresbiter.

Ad Nr. pp. 873—1907

[247] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători în comunele Bica-română, Călata-mare și Panic, prin aceasta se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salar pentru fiecare post e 600 cor., din repartiție dela popor, cuartir și lemne de foc.

Reflectanții au a-și așterne suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu, iar pentru a se face cunoscuți poporului, au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cânt și tipic.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Clujului, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Cluj, 1 August 1907.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Ad. Nr. pp. 897—1907

[248] 1—3

Concurs

În sensul veneratului ordin konzistorial din 15 Maiu a. c., de sub Nr. 5121 Bis., prin aceasta se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Finciu cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au să-și înainta suplicele, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul preîpț și a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra serviciul divin.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Clujului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 3 August 1907.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 409—1907 of. pp.

[249] 1—3

Concurs repetit.

Cu convocare la ordinul Preaveneratului Consistor arhidiecezan din 29 Maiu, Nr. 5484 Bis. 1907, prin aceasta se publică concurs repetit pentru ocuparea postului de preot-capelan în parohia de clasa I Galaț, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreunate cu acest post sunt jumătate din cele fasionate în coala B, pentru întregirea salarelor preoțești dela stat.

Reflectanții la acest post să și înainteze cererile de concurs în termenul indicat, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral și până inclusiv 8 zile înainte de ținerea sinodului parohial electoral, după prealabila încunoștințare a ceea să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a ofiția și predica.

Alegândul preot capelan, cu privire la d'spoziția Preaveneratului Consistor arhidiecezan, este investit și cu dreptul de a purta oficiul parohial.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. al Bistriței, în conțelegere cu comitetul parohial.

Blașfalăul-de-sus, în 16 Iulie 1907.

Vasile Bălan
adm. protopresb.

[240] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Branului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Cristian, salar anual de 600 cor., plătilib din cassa bisericeii, în rate trilonare decursive, cuartir în edificiul școalei, 1/4 jug. grădină sau 10 cor. pentru grădină.

Respectivul învățător este obligat a servi și ca cantor împreună cu celalalt învățător, pentru care serviciu are și prestațiunile obișnuite dela popor, să conducă corul bisericesc în Dumineci și sârbători pentru care va primi deosebită remunerațiune conform desterității, să țină și școala de repetiție.

Moeciul-superior, salar 600 coroane și anume dela biserică 400 cor., iar dela stat 200 cor. Cuartir în edificiul școalei și 2 stângini lemne de foc.

Dela concurenți se cere ca în Dumineci și sârbători să țină strană și să cânte alături cu școlarii.

Cuincuenalele se compută numai după anii de serviciu aici.

Concurenții își vor așterne rugărilor lor, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu în Zărnești.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Dan
adm. ppres.

Nr. 761—1907

[238] 2—3

Concurs

Devenind vacant postul al II-lea de învățător la școala confesională gr. or. română din comuna curat românească Marcoș în Treiscaune, prin alegerea fostului învățător Iacob Druga în comuna sa natală Ludișor, pentru ocuparea acestui post se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar în bani dela biserică 300 cor. în cari sunt computeate 40 cor. venitul jumătate de cantor.
  2. Până la finalizarea cu întregirea salarului la suma prescrisă de noua lege școlară va avea dela stat întregirea de 300 cor.
  3. Dreptul de pădure și pășunat, cel puțin 15 cor.
  4. Grădina școlară de circa 400 □° 5 coroane.
  5. Bani de cuartir 50 cor., eventual cuartir natural.
  6. Știind să formeze și conducă cor, nu i se vor computa cele 40 cor.
- Învățătorul va avea tot a doua Duminecă și sârbătoare a cânta în strană, a instrui școala de repetiție din toate obiectele prescrite.

Concursurile provăzute cu documentele recerute sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor în Bereczk. Brețcu, 22 Iulie 1907.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 384—1907

[243] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante, din comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul Orăștiei și Geoagiului se scrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Băcăinți salar 600 cor.: a) 240 cor. din cassa bisericeii. b) 200 cor. din repartiție și folosința unui pământ arător de 5 jugăre computat în 160 cor., c) cuartir și lemne necesare pentru încălzit.
2. Bozeș, salar 600 cor., 300 cor. din repartiție și 300 cor. dela stat, cuartir și lemnele necesare pentru foc.
3. Rapoltu-mic, salar 600 coroane, 480 cor. din repartiție și 120 cor. se vor cere dela stat, cuartir și lemne de foc în natură.
4. Uroiș, salar 600 cor., 480 cor. din repartiție și 120 cor. ajutor dela stat, cuartir și lemne de foc în natură.
5. Măgura, salar 600 cor., 400 cor. din repartiție și 200 cor. ajutor dela stat, cuartir și lemne de foc în natură.
6. Mermezeu-Văleni, salar 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc în natură.
7. Homorod-suseni și joseni, salar 600 coroane din repartiție, cuartir în edificiul școalei și lemne de foc în natură.

Reflectanții își vor așterne cererile concursuale înzestrate cu documentele necesare subscrului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar pentru a se face cunoscuți poporului, au a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în comună, spre a-și arăta desteritatea în cântat și tipic.

Orăștie, 4 August 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăștiei, și Geoagiului, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 374/1907

[245] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Ilia, se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Almaș-Seliște, salar 600 cor. acoperiți prin repartiție pe credincioși și solvibili în rate treilonare anticipative, lemnele necesare pentru încălzitul salei de învățământ și a locuinței învățătorului, stolele usitate dela funcțiunile cantonale, la cari va funcționa învățătorul. Folosința în natură a grădinei școlare.

Dela învățător se recere: să conducă cor bisericesc, să țină strana în fiecare Duminecă și sârbătoare, să instrueze tinerimea adultă, să cultive în mod rațional grădina de pomărit, în sările de iarnă să instrueze pe adulții analfabeți în scris-cetit și să supravegheze cetirea cărților din biblioteca parohială.

2. Burjuș, salar 600 cor. și anume: repartiție pe popor 300 cor. Folosința unui pământ 300 cor., grădină de legumi și lemnele necesare de foc.

3. Brădățel, salar 600 cor. din repartiție în pepor, grădină de legumi și lemnele necesare de foc.

4. Furșoara, salar 600 cor. și anume: 500 cor. din repartiție pe popor și 100 cor. din fondul de bucate al bisericeii.

5. Glodghilești, salar 600 cor. și anume: ajutor dela stat 124 cor., repartiție pe popor 302 cor., 49 măsuri cucuruz a 2 cor. = 98 cor., folosința unui pământ 76 cor., grădină de legumi și lemnele necesare de foc.

Concurenții își vor așterne rugărilor lor, însoțite de documentele necesare în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Ilia, 1 August v. 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Ilia, în conțelegere cu comitetele parohiale.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 284 532—1907. pprsb.

[235] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratele Sighișoara și Cohalm, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Netuș, protopresb. Sighișoara cu salar anual de 600 cor., și anume: prin repartiție dela popor 41 cor., întregire dela stat 539 cor., 2 stângeni de lemne cu 20 cor. Alesul este obligat a ține în Dumineci și sârbători strană, și a catechiza tinerimea adultă în absența administratorului parohial.

2. Mercheașa, protopresb. Cohalm, cu salar anual de 600 cor., 400 cor. din cassa bisericeii. 200 cor. prin repartiție dela popor, cuartir cu două odăi în edificiul școalei, trei stângeni de lemne și grădină de legumi. Pentru înființarea unui cor bisericesc va primi o remunerație specială.

3. Mucundorf, protopresb. Cohalm, cu salar anual de 600 cor., 300 cor. prin repartiție dela popor, 300 cor. din fondul eparhial școlar, cuartir în edificiul școalei.

Reflectanții la aceste posturi, cu îndatorirea a prevedea instrucțiunea școlărilor dela 6—12 ani și celor dela 13—15 ani, a instrui în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă și a le conduce, să-și aștearnă petițiunile concursuale instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat, cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreți buni.

Sighișoara—Cohalm, 2 August 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Sighișoara și Cohalm, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopop—adm.

Nr. 197—1907

[239] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului învățătoresc vacant din comuna bisericească gr. or. Ceretege, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt 600 cor. din cassa bisericeii, locuință cu grădină.

Concurenții să trimită rugărilor lor concursuale cu documentele recerute la subscrul oficiu.

Câmpeni, 28 Iulie 1907.

Romul Furdul
protopresbiter.

Nr. 590—1907

[236] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători vacante dela școalele elementare gr. or. române din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Ungurașului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bodia cu salar anual de 600 cor., și cuartir în edificiul școalei.

2. Dănc, cu salar anual de 600 cor., și anume: 170 cor. prin repartiție dela popor, 270 cor. ajutor de stat și 160 cor. din venitul cantoral, și cuartir în edificiul școalei.

Alesul învățător la această școală are a îndeplini și postul de cantor.

3. Dol, cu salar anual de 600 cor., și anume: 300 cor. dela popor prin repartiție, 300 cor. ajutor dela stat, cuartir în edificiul școalei.

4. Iac, cu salar anual de 600 cor., și anume: 286 coroane, prin repartițiune dela popor, 286 cor. dela stat și 28 cor. pentru pământul școalei, la cazul când acesta nu s'ar lua în folosință din partea învățătorului, și cuartir în edificiul școalei.

5. Jimborul-mare, cu salar anual de 600 cor., și anume: 400 coroane prin repartițiune dela popor, 200 cor. ajutor din fondul școlar dela Consistor, și cuartir în edificiul școalei.

6. Păușa, cu filia Vascașu, cu salar anual de 600 cor., și anume: 400 cor. prin repartiție dela credincioșii din materă și 200 cor. dela credincioșii din filie tot prin repartiție și cuartir în edificiul școalei.

Alesul învățător are a îndeplini și oficiul de cantor.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au aș așterne cererile de concurs instruite conform legilor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și au necondiționat a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, având învățătorul ales a înființa cor și a cânta cu elevii în Dumineci și sârbători la liturgie.

Fizeș-Sânpetru, 27 Iulie v. 1907.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Ungurașului, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 653—1907

[237] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bobohalma, salar 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

2. Crăciunel, salar 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne de foc.

3. Heria, salar 600 cor., și anunit din repartiție, 500 coroane, iar 100 cor. venitul unui pământ arător, cuartir și lemne de foc. Învățătorii sunt îndatorați a cânta cu școlarii în Dumineci și sârbători, sub decursul liturgiei.

Cuincuenalele li se compută numai după anii de serviciu dela aceste școale.

Concurenții au să aștearnă rugărilor lor, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral (în Kükülövár), având a se prezenta și în comună, în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a-și arăta desteritățile în cântat și tipic și spre a se face cunoscuți poporului.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al tractului Târnavă.

Cetateadebaltă, 25 Iulie 1907.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Streinbruch)

se recomandă cu inzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depozitul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 26—

Sibiu — Nagyszeben.